

سیاست های اجرایی و اقدامات شهرداری تهران در کاهش مصرف پلاستیک های یک بار مصرف

ارائه دهنده: دکتر شینا انصاری
مدیرکل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران

اولین همایش ملی ودیعه گذاری بر بطری ها

مقدمه

- ❖ اگر چه گسترش تولید و استفاده از پلاستیک به بهبود کیفیت زندگی ما کمک کرده، اما عوارض این موضوع نیز گریبان ما را گرفته است. مسئله‌ای که این روزها به دغدغه اصلی بسیاری از حامیان محیط زیست و حتی مردم عادی تبدیل شده است، آلودگی پلاستیکی است. امروزه تقریباً جایی نیست که پای بگذاریم و با زباله‌های پلاستیکی مواجه نشویم.
- ❖ آلودگی پلاستیکی خطرات زیادی برای سلامتی انسان، جانوران و کل محیط زیست به همراه دارد. گرفتگی جوی‌ها، ورود میکروپلاستیک‌ها به چرخه غذایی جانوران و به تبع آن انسان، ایجاد ترکیبات سمی در آب‌های زیرزمینی؛ از جمله مواردی است که در نتیجه مصرف بالای پلاستیک به وجود آمده است.
- ❖ ایران در حالی جزو ۱۰ کشور اول مصرف‌کننده پلاستیک در دنیا است که از لحاظ جمعیتی در رده ۱۷ ام قرار دارد.
- ❖ بر اساس آمارهای ارائه شده هر خانواده ایرانی به طور متوسط روزانه سه کیسه پلاستیکی وارد چرخه محیط‌زیست می‌کند.

ضرورت تغییر الگو و کاهش مصرف کیسه ها، ظروف و محصولات یکبار مصرف پلاستیکی

مشکلات بهداشتی، زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی در اثر مصرف روز افزون کیسه های پلاستیکی و ظروف پلیمری

دفن گسترده و وسیع کیسه های پلاستیکی در مراکز امحاء و دفن زباله شهری

گرایش بیش از حد شهروندان تهرانی به استفاده غیرمتعارف کیسه های پلاستیکی و ظروف پلیمری

عدم اجرای الزامات قانونی و قوانین تدوین شده در زمینه کاهش، کنترل مصرف و بازیافت کیسه های پلاستیکی و ظروف پلیمری توسط سازمان ها و نهادهای ذیصلاح

عدم وجود سیاست و برنامه مناسب در زمینه کاهش، کنترل مصرف و بازیافت کیسه های پلاستیکی و ظروف پلیمری در سطح کشور و شهر تهران

عدم توجه به ارتقاء آگاهی و دانش شهروندان در مورد مضرات بهداشتی و زیست محیطی استفاده از کیسه های پلاستیکی و ظروف پلیمری در سطح وسیع

صرف هزینه ها و نیروی انسانی زیاد جهت جمع آوری، پردازش و دفع این مواد

معضلات و مشکلات اقتصادی ناشی از استفاده بی‌رویه از کیسه و ظروف پلاستیکی

هزینه بالای خرید و توزیع رایگان کیسه‌های پلاستیکی برای مراکز خرید عمده سطح شهر

هزینه بالای صرف شده برای نیروی انسانی در جداسازی کیسه‌ها و ظروف یکبار مصرف پلیمری در مراکز پردازش و دفن زباله

هزینه بالای کنترل عوارض زیست‌محیطی و بهداشتی ناشی از استفاده این کیسه‌ها

هزینه بالای پاکسازی کیسه و ظروف یکبار مصرف پلیمری از محیط زیست

هزینه بالای آموزش و اطلاع‌رسانی جهت کاهش مصرف و کاهش گرایش مردم به استفاده از کیسه‌های پلاستیکی

هزینه درمان عوارض بهداشتی واصله به شهروندان در اثر استفاده از کیسه و ظروف یکبار مصرف پلیمری

هدررفت مواد نفتی که صرف تولید ظروف یکبار مصرف پلیمری می‌گردد

عوامل و عادات اجتماعی مسبب استفاده بیش از حد از کیسه‌های پلاستیکی و ظروف یکبار مصرف پلیمری

تغییر فرهنگ الگوی مصرف شهروندان از کیسه‌هایی با قابلیت استفاده مجدد همچون کیسه‌های پارچه‌ای و پاکت‌های کاغذی به سوی کیسه‌های پلاستیکی در هنگام خرید

عرضه رایگان کیسه پلاستیکی در مراکز خرید، فروشگاه‌ها، تریه و بار و ...

درخواست کیسه پلاستیکی به میزان بیش از کالای خریداری شده توسط شهروندان در مراکز خرید

تولید بسیار بالا و سهولت دسترسی کیسه‌های پلاستیکی در ایران و در نهایت مصرف بیش از حد آن

تمایل فروشندگان کالا در مورد عرضه کیسه به شهروندان برای حمل کالاهای بسته‌بندی شده و اقلامی که به دلیل کوچکی حجم و اندازه نیازی به کیسه برای حمل کالا ندارند

معضلات مدیریت مصرف پلاستیک در کلانشهر تهران

- متوسط سرانه تولید زباله های شهری در ایران ۲۴۰ کیلوگرم در سال است.
- بیشترین تولید سرانه زباله مربوط به تهران می شود؛ در این شهر به ازای هر نفر حدوداً تا ۴۵۰ کیلوگرم زباله شهری در سال تولید می شود. زباله های آلی با حجمی نزدیک به ۷۰ درصد بزرگ ترین گروه زباله های شهری ایران را تشکیل می دهند و رتبه های بعدی به پلاستیک (۱۰ درصد)، مقوا و کاغذ (۸ درصد) و فلز (۳ درصد) اختصاص دارند.
- میزان پسماند تولیدی در شهر تهران بین ۸ تا ۹ هزار تن می باشد. از این میزان زباله نزدیک به ۱۷ درصد بازیافت می شود و بقیه این زباله ها دفن می شوند.

*آمار مربوط به پیش از شیوع بیماری کرونا می باشد.

معضلات مدیریت مصرف پلاستیک در کلانشهر تهران

- متصاعد شدن گازهای گلخانه‌ای از انبوه پسماند شهروندان تهرانی و تولید شیرابه و به تبع آن آلوده شدن آبهای زیرزمینی و تاثیرات خطرناک بر روی خاک از اصلی‌ترین عوامل اهمیت مدیریت بهینه پسماند در کلانشهر تهران است.
- همچنین دفع و دفن انواع پسماندها در اطراف شهر تهران نیز از دیگر منابع آلودگی خاک تهران بشمار می‌رود.
- یکی از موارد مهم در خصوص مدیریت پسماند در شهر تهران از بعد مسائل اجتماعی، ورود جمعیت میلیونی در طول روز به شهر تهران است که در نتیجه حجم قابل توجهی پسماند به آن اضافه می‌شود.
- آمارها نشان می‌دهد که ارزش اقتصادی زباله‌های تهرانی‌ها در طول یک سال، میلیاردها تومان است، یعنی در صورت تفکیک اصولی، هر کدام از انواع زباله‌ها اعم از مقوا، پلاستیک و زباله‌های آشپزخانه برای کشور درآمدزایی قابل توجهی خواهند داشت.

ترکیب پسماند شهر تهران در مبدأ (تابستان ۹۸)

منطقه	پسماند غذایی	نان	PET	شمع و نایلون	سایر پلاستیک‌های قابل بازیافت	پلاستیک‌های غیر قابل بازیافت	کاغذ	مقوا و کارتن	فلزات آهنی	فلزات غیر آهنی	پارچه	شیشه	چوب	لاستیک	چرم	بهداشتی اقلام	تتراپک	ضایعات باغبانی	پسماند ویژه	سایر
۱	۵۳/۸۱	۱/۹۴	۳/۸۸	۱۰/۹۰	۴/۶۸	۲/۲۳	۶/۱۸	۶/۵۸	۰/۷۶	۰/۷۴	۲/۱۸	۳/۲۴	۰/۱۷	۰/۱۳	۰/۱۳	۱/۱۲	۰/۲۳	۰/۰۱	۰/۳۵	۰/۷۳
۲	۵۸/۰۹	۲/۴۵	۲/۹۳	۱۰/۰۲	۴/۶۳	۲/۴۳	۳/۴۵	۵/۹۲	۱/۰۴	۰/۷۷	۱/۵۷	۲/۷۴	۰/۲۰	۰/۰۷	۰/۰۶	۱/۵۲	۰/۲۷	۰/۰۱	۰/۵۹	۱/۲۶
۳	۵۳/۵۱	۲/۷۵	۲/۹۸	۱۰/۷۴	۵/۷۵	۱/۶۹	۵/۷۵	۵/۷۸	۱/۰۳	۱/۰۳	۱/۵۸	۳/۲۸	۰/۴۷	۰/۱۴	۰/۱۱	۲/۱۸	۰/۲۹	۰/۰۳	۰/۲۳	۰/۶۷
۴	۵۷/۷۴	۳/۳۴	۲/۷۷	۱۰/۲۶	۴/۴۰	۲/۳۲	۴/۹۱	۵/۶۴	۰/۷۶	۰/۶۷	۱/۸۵	۲/۳۷	۰/۲۵	۰/۲۲	۰/۱۳	۰/۹۳	۰/۲۴	۰/۰۴	۰/۵۳	۰/۶۳
۵	۵۷/۴۵	۳/۳۰	۲/۸۸	۱۰/۶۰	۴/۵۱	۲/۳۲	۳/۴۲	۵/۸۳	۰/۹۶	۰/۷۰	۱/۲۰	۲/۱۷	۰/۲۰	۰/۰۶	۰/۰۴	۲/۴۵	۰/۳۶	۰/۰۱	۰/۲۷	۱/۲۷
۶	۵۳/۹۵	۲/۸۲	۲/۷۴	۱۰/۰۲	۵/۱۳	۱/۹۷	۶/۱۲	۵/۴۷	۰/۷۳	۰/۸۲	۱/۸۱	۳/۶۳	۰/۳۷	۰/۱۷	۰/۲۹	۲/۲۷	۰/۲۸	۰/۰۱	۰/۴۸	۰/۹۲
۷	۵۸/۷۵	۲/۴۲	۲/۴۵	۹/۹۸	۴/۸۶	۱/۹۹	۴/۳۲	۴/۵۵	۰/۹۹	۰/۵۲	۱/۲۸	۳/۷۰	۰/۲۳	۰/۱۷	۰/۰۷	۲/۲۹	۰/۲۵	۰/۰۱	۰/۳۹	۰/۷۹
۸	۶۰/۸۴	۳/۸۷	۳/۰۳	۹/۸۰	۴/۱۱	۱/۴۵	۲/۵۸	۵/۱۰	۰/۹۸	۰/۵۰	۰/۸۶	۲/۰۴	۰/۲۶	۰/۰۶	۰/۰۷	۲/۲۷	۰/۲۰	۰/۰۲	۰/۷۴	۱/۲۲
۹	۵۶/۸۸	۲/۴۵	۲/۰۶	۱۱/۱۷	۴/۵۸	۲/۴۶	۳/۱۱	۴/۹۴	۰/۷۹	۰/۸۶	۲/۲۹	۳/۰۶	۰/۴۳	۰/۱۱	۰/۹۷	۱/۹۷	۰/۲۵	۰/۰۱	۰/۸۶	۰/۷۶
۱۰	۶۱/۷۹	۳/۲۸	۱/۹۳	۱۱/۴۳	۳/۶۱	۱/۶۵	۳/۳۶	۴/۹۹	۰/۵۴	۰/۵۰	۱/۷۱	۱/۶۲	۰/۱۸	۰/۲۱	۰/۱۹	۱/۷۲	۰/۲۱	۰/۰۱	۰/۲۶	۰/۸۳
۱۱	۵۳/۰۷	۲/۴۰	۲/۹۳	۱۲/۶۰	۵/۲۱	۲/۷۷	۴/۷۱	۶/۲۸	۱/۳۴	۰/۶۰	۲/۲۲	۳/۰۲	۰/۳۸	۰/۱۸	۰/۱۴	۱/۰۴	۰/۲۵	۰/۰۱	۰/۳۱	۰/۵۳
۱۲	۵۰/۶۶	۳/۶۲	۲/۹۵	۱۱/۵۵	۴/۳۲	۲/۸۳	۵/۱۸	۶/۰۲	۰/۷۹	۰/۷۹	۲/۲۰	۳/۷۳	۰/۵۵	۰/۲۱	۰/۲۴	۲/۱۵	۰/۳۴	۰/۱۴	۰/۶۰	۱/۱۲
۱۳	۶۱/۴۹	۲/۷۵	۲/۲۸	۱۰/۲۴	۴/۲۷	۱/۷۲	۴/۰۸	۴/۵۴	۰/۷۰	۰/۵۵	۱/۴۲	۲/۲۶	۰/۲۳	۰/۱۵	۰/۲۷	۱/۹۶	۰/۲۸	۰/۰۱	۰/۳۳	۰/۴۶
۱۴	۶۲/۳۴	۱/۸۴	۲/۳۴	۹/۷۵	۲/۸۷	۱/۶۵	۲/۵۸	۳/۸۳	۱/۰۳	۰/۲۵	۱/۷۸	۳/۰۹	۰/۹۱	۰/۱۱	۰/۲۳	۳/۶۵	۰/۱۴	۰/۰۰	۰/۴۷	۱/۱۶
۱۵	۶۱/۹۶	۳/۱۲	۲/۱۴	۱۰/۲۲	۳/۳۲	۱/۸۴	۳/۱۶	۴/۸۴	۰/۹۶	۰/۳۰	۱/۵۳	۲/۰۱	۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۴۸	۲/۶۶	۰/۱۸	۰/۰۱	۰/۳۵	۰/۴۸
۱۶	۵۵/۸۹	۴/۹۳	۲/۸۹	۱۱/۱۸	۳/۵۸	۲/۵۲	۴/۸۷	۵/۰۵	۰/۶۱	۰/۸۸	۱/۰۶	۲/۶۳	۰/۲۴	۰/۱۱	۰/۱۹	۱/۷۰	۰/۶۲	۰/۰۱	۰/۲۹	۰/۷۵
۱۷	۶۲/۸۷	۱/۹۱	۲/۰۲	۱۰/۱۴	۳/۶۱	۱/۹۶	۲/۷۸	۴/۵۰	۰/۷۷	۰/۴۱	۱/۷۱	۱/۸۵	۰/۳۷	۰/۱۸	۰/۱۳	۲/۹۰	۰/۳۷	۰/۷۶	۰/۲۷	۰/۵۰
۱۸	۶۰/۳۸	۲/۳۱	۲/۵۴	۱۰/۳۰	۳/۶۶	۱/۸۸	۳/۷۶	۴/۸۱	۰/۷۳	۰/۵۵	۲/۲۸	۲/۹۶	۰/۳۴	۰/۱۵	۰/۰۹	۲/۱۵	۰/۲۲	۰/۰۱	۰/۱۸	۰/۷۱
۱۹	۶۱/۸۲	۲/۹۶	۲/۴۸	۹/۷۲	۴/۱۹	۱/۵۷	۴/۵۳	۴/۳۹	۰/۶۱	۰/۶۰	۱/۴۹	۲/۸۳	۰/۲۶	۰/۲۲	۰/۱۲	۱/۱۳	۰/۳۰	۰/۰۱	۰/۳۹	۰/۳۹
۲۰	۵۸/۲۷	۳/۶۴	۲/۴۳	۹/۷۴	۳/۹۲	۲/۱۱	۴/۲۴	۴/۴۸	۰/۸۲	۰/۶۴	۱/۶۴	۳/۲۳	۰/۷۳	۰/۱۸	۰/۵۳	۲/۰۸	۰/۴۸	۰/۰۱	۰/۱۶	۰/۶۵
۲۱	۵۰/۰۵	۴/۱۲	۳/۰۷	۱۲/۰۲	۵/۱۱	۲/۵۱	۵/۶۹	۶/۳۶	۱/۰۸	۰/۸۶	۲/۳۵	۳/۵۱	۰/۶۳	۰/۲۶	۰/۱۷	۱/۰۱	۰/۳۴	۰/۰۲	۰/۲۰	۰/۶۴
۲۲	۵۹/۲۷	۳/۱۸	۲/۴۱	۹/۵۸	۴/۲۰	۱/۵۰	۴/۱۷	۴/۵۲	۰/۶۶	۰/۴۶	۱/۸۷	۲/۱۹	۰/۳۵	۰/۱۴	۰/۲۸	۳/۲۰	۰/۳۰	۰/۴۰	۰/۵۹	۰/۷۴
تهران	۵۷/۷۳	۲/۹۵	۲/۷۰	۱۰/۵۰	۴/۲۸	۲/۰۹	۴/۲۳	۵/۲۹	۰/۸۷	۰/۶۳	۱/۷۲	۲/۷۷	۰/۳۶	۰/۱۶	۰/۲۰	۱/۹۸	۰/۲۸	۰/۰۵	۰/۳۹	۰/۸۲

سوابق و اقدامات انجام شده در شهرداری تهران در خصوص مدیریت مصرف پلاستیک

تصویب مصوبه کاهش مصرف پلاستیک در مجموعه
شهرداری تهران در سال ۸۸

- تصویب و ابلاغ مصوبه در مجموعه شهرداری تهران
- تشکیل دبیرخانه نظارت بر اجرای مصوبه از سازمانهای ذیربط
- نامگذاری روز ۲۱ تیرماه بعنوان روز بدون کیسه پلاستیکی

ابلاغ بخشنامه ممنوعیت استفاده از پلاستیک در
شهرداری تهران

- ابلاغ بخشنامه توسط شهردار محترم تهران مورخ ۱۲ آذر ۹۸
- تشکیل کارگروه نظارت بر اجرای بخشنامه در شهرداری تهران
- تدوین دستورالعمل اجرایی مدیریت مصرف پلاستیک در شهرداری

ابلاغ ماده ۶۲ برنامه ۵ساله سوم شهرداری
تهران (۱۳۹۸ - ۱۴۰۲)

- منع مصرف پلاستیک در مجموعه شهرداری تهران و شناسایی وضع موجود

بازنگری و تصویب مصوبه اصلاحیه مصوبه مدیریت
مصرف پلاستیک

- ابلاغ مصوبه "اصلاحیه مصوبه الزام شهرداری تهران به تغییر الگو و کاهش مصرف کیسه‌ها، ظروف و محصولات یک بار مصرف پلاستیکی و جایگزین کردن مواد قابل بازیافت غیر پلاستیکی در کلیه مراکز وابسته به شهرداری تهران" مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۳۱

- تشکیل کمیته برنامه ریزی و نظارت

اجرای طرح نانوائی دوستدار محیط زیست

- تدوین دستورالعمل اجرایی نانوائی دوستدار محیط زیست با هماهنگی اتحادیه نانوائیان تهران
- توزیع کیسه های پارچه ای مخصوص نان در مناطق ۲۲ گانه
- انجام فعالیت های فرهنگی در این زمینه استفاده از کیسه پارچه ای برای خرید نان

سوابق و اقدامات انجام شده در شهرداری تهران در خصوص مدیریت مصرف پلاستیک

اجرای طرح کاپ(کاهش پسماند)

• به منظور حمل کمتر پسماند و کاهش تولید پسماند و بهبود فرایند تفکیک و بازیافت پسماند

برگزاری برنامه های فرهنگی آموزشی با اولویت مصرف پلاستیک

موضوع مدیریت مصرف پلاستیک به یکی از اصلی ترین اولویت های تخصیص بودجه آموزشی برگزارای کمپین های مختلف فرهنگی و برنامه های آموزشی

اجرای طرح های خلاقانه در مناطق

از جمله استفاده مجدد از بنرهای مستعمل، استقرار دستگاه های مهربانی

استقرار دستگاه های RVM در سطح مناطق ۲۲ گانه

• به منظور تسهیل جمع آوری و بازیافت بطری های پلاستیکی از طریق فضاهای پر تردد شهروندان

برگزاری کارگاه های آموزشی

• به منظور آگاهی بخشی در راستای نقش شهروندان در بهبود مدیریت مصرف پلاستیک

تولید و انتشار مفاهیم آموزشی در شبکه های مجازی

• به منظور آگاهی بخشی در راستای نقش شهروندان در بهبود مدیریت مصرف پلاستیک

باتوجه به رویکرد اداره کل محیط‌زیست و توسعه پایدار و همچنین در پی مصوبه شورای اسلامی شهر تهران مبنی کاهش کیسه پلاستیکی و ظروف یکبار مصرف و جایگزین کردن مواد قابل بازیافت غیرپلاستیکی در مجموعه شهرداری مصوب ۱۳۸۸/۲/۲۰، اقدامات متعددی در این خصوص در سالهای اخیر صورت گرفته است که در ادامه خواهد آمد :

سوابق اجرایی

روز جهانی بدون کیسه
پلاستیکی (۳ جولای)

با توجه به خطرات استفاده از کیسه های پلاستیکی، کمیسیون اتحادیه اروپا با هدف حذف کیسه پلاستیکی، سوم جولای را به نام روز جهانی بدون کیسه پلاستیکی نامگذاری نمود.

(با توجه به تاریخ جهانی روز بدون کیسه پلاستیکی - Plastic bag free day مصادف با ۳ جولای، ۱۲ تیر و مغایرت آن با ۲۱ تیر - پیشنهاد شده است تا هماهنگ با سایر کشورها ۱۲ تیر به عنوان روز بدون کیسه پلاستیکی تعیین شده و از ۱۲ تا ۲۱ تیر به عنوان دهه بدون کیسه پلاستیکی در ایران گرامی داشته شود)

**BAG FREE
WORLD**

هدف از بزرگداشت روز بدون کیسه پلاستیکی (۲۱ تیرماه)

تدوین برنامه عمل و اقدام اجرایی توسط سازمانها و شهروندان در راستای کاهش ظروف و کیسه های پلاستیکی

نهادینه شدن موضوع در قانونگذاریها، سیاستگذاریها، تصمیم گیریها

آگاه سازی شهروندان در زمینه مضرات بهداشتی و زیست محیطی استفاده از مواد پلاستیکی

نهادینه سازی الگوهای صحیح و کاربردی در رفتارهای عمومی شهروندان

تغییر الگوی مصرف کیسه های پلاستیکی

شناسایی و معرفی تأمین کنندگان و تولیدکنندگان محصولات جایگزین (مانند کیسه پارچه‌ای، ظروف گیاهی و ...)

جایگزینی مواد مناسب، زیست تجزیه پذیر و پایه گیاهی با کیسه‌ها و مواد پلیمری

سازمانهای مشارکت کننده در روز بدون کیسه پلاستیکی

معاونت خدمات شهری شهرداری تهران	دبیرخانه کلانشهرهای کشور	اداره کل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران	سازمان میادین میوه تره بار و فرآورده های کشاورزی	اداره کل آموزشهای آموزش و مشارکتهای اجتماعی
سازمان زیبا سازی	شرکت خدمات کالای شهروند	شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل شهر تهران	سازمان مدیریت پسماند	اداره کل سلامت
اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل	خانه شهریاران جوان	سازمان حفاظت محیط زیست	سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران	صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
فروشگاه های زنجیره ای هایپراستار	فروشگاه های زنجیره ای اتکا	فروشگاه های زنجیره ای رفاه	سازمان های مردم نهاد (NGO)	خانه هنرمندان ایران
	اداره کل آموزش و ارتقای سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی		اتحادیه نانوایان تهران	

بروشور روز بدون کیسه پلاستیکی در سالهای گذشته

امروز یک کیسه پلاستیکی کمتر

طبق آمار جهانی، روزانه ۲۵ میلیون تن زباله در برآمده دنیا تولید می‌شود که حدود ۶۰ درصد آن در ظرف پلاستیکی قرار می‌گیرد. هر سال ۱۱۵ میلیون تن زباله پلاستیکی در جهان تولید می‌شود.

پلاستیک در ایران از سال ۱۳۴۲ میلادی در کشور تولید می‌شود. در آن زمان، تولید پلاستیک در کشور بسیار محدود بود و مردم برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، مجبور بودند از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

با گذشت زمان، تولید پلاستیک در ایران به سرعت افزایش یافت و مردم به تدریج از کیسه‌های پارچه‌ای به کیسه‌های پلاستیکی مهاجرت کردند. این امر منجر به آلودگی محیط زیست و مشکلات بهداشتی شد.

در سال ۱۳۸۰، دولت برای کاهش مصرف پلاستیک، طرح «روز بدون کیسه پلاستیکی» را تصویب کرد. این طرح به مردم تشویق می‌کند تا برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

این طرح به مردم تشویق می‌کند تا برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

امروز یک کیسه پلاستیکی کمتر

پلاستیک در ایران از سال ۱۳۴۲ میلادی در کشور تولید می‌شود. در آن زمان، تولید پلاستیک در کشور بسیار محدود بود و مردم برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، مجبور بودند از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

با گذشت زمان، تولید پلاستیک در ایران به سرعت افزایش یافت و مردم به تدریج از کیسه‌های پارچه‌ای به کیسه‌های پلاستیکی مهاجرت کردند. این امر منجر به آلودگی محیط زیست و مشکلات بهداشتی شد.

در سال ۱۳۸۰، دولت برای کاهش مصرف پلاستیک، طرح «روز بدون کیسه پلاستیکی» را تصویب کرد. این طرح به مردم تشویق می‌کند تا برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

این طرح به مردم تشویق می‌کند تا برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

خطرات بهداشتی و محیط زیستی استفاده از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی و کیسه‌های پلاستیکی

تولید روزانه ۲۷۵ میلیون تن زباله در جهان

سهم ایران در تولید زباله ۴۰ هزار تن در روز معادل ۱۷۱۵ درصد تولید زباله در جهان

هر فرد ایرانی به طور متوسط روزانه ۴ کیسه پلاستیکی تولید می‌کند که ۶۶۶ هزار تن کیسه پلاستیکی در سال تولید می‌شود.

مادگی بی‌بالی از ۳۰۰ سال در طبیعت ماندگاری می‌کند. آلودگی‌های آب، خاک، هوا و صبری را کاهش می‌دهد.

استفاده از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی و کیسه‌های پلاستیکی، باعث آلودگی محیط زیست و سلامتی می‌شود. این ظروف و کیسه‌ها در طبیعت ماندگاری دارند و به دلیل سبکی و قابلیت حمل، به راحتی در طبیعت پراکنده می‌شوند.

این ظروف و کیسه‌ها در طبیعت ماندگاری دارند و به دلیل سبکی و قابلیت حمل، به راحتی در طبیعت پراکنده می‌شوند.

۲۱ تیر ماه روز بدون پلاستیکی

بررسی مشکلات استفاده از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی و کیسه‌های پلاستیکی و معرفی جایگزین‌ها

پلاستیک در ایران از سال ۱۳۴۲ میلادی در کشور تولید می‌شود. در آن زمان، تولید پلاستیک در کشور بسیار محدود بود و مردم برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، مجبور بودند از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

با گذشت زمان، تولید پلاستیک در ایران به سرعت افزایش یافت و مردم به تدریج از کیسه‌های پارچه‌ای به کیسه‌های پلاستیکی مهاجرت کردند. این امر منجر به آلودگی محیط زیست و مشکلات بهداشتی شد.

در سال ۱۳۸۰، دولت برای کاهش مصرف پلاستیک، طرح «روز بدون کیسه پلاستیکی» را تصویب کرد. این طرح به مردم تشویق می‌کند تا برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

این طرح به مردم تشویق می‌کند تا برای خرید اقلامی که نیاز به بسته‌بندی داشتند، از کیسه‌های پارچه‌ای یا نی استفاده کنند.

۲۱ تیر ماه روز بدون پلاستیکی

هر روز یک کیسه پلاستیکی کمتر

پوستر روز بدون کیسه پلاستیکی در سالهای گذشته

کیسه پلاستیکی
کمتر
زمین پاک تر
زندگی بهتر

۲۱ تیرماه
روز بدون کیسه پلاستیکی

شهر تازه

به پلاستیک نه بگو

هر روز یک کیسه پلاستیکی کمتر
۲۱ تیرماه روز بدون پلاستیک

۲۱ تیرماه، روز بدون پلاستیک
هر روز یک کیسه پلاستیک کمتر

نه به کیسه های پلاستیکی در شهر تازه

کیسه های پلاستیکی
۲۱ تیرماه روز
بدون پلاستیک را حذف کنیم

کمی کمتر

۲۱ تیرماه
روز بدون کیسه پلاستیکی

۲۱ تیرماه
روز بدون کیسه پلاستیکی

#تهران_بدون_پلاستیک

پلاستیک کمتر
زمین پاک تر = سلامت بیشتر

۲۱ تیر
روز بدون پلاستیک

امروز
یک کیسه پلاستیکی کمتر

۲۱ تیرماه
روز بدون پلاستیک

تصاویر برگزاری روز بدون کیسه پلاستیکی در سالهای اخیر

تصاویر
برگزاری
روز بدون
کیسه
پلاستیکی
در
سالهای
اخیر

عمده برنامه های آموزشی - فرهنگی با مشارکت مناطق ۲۲ گانه شهرداری تهران در سالهای اخیر به مناسبت روز بدون کیسه پلاستیکی

۱. ابلاغ دستورالعمل هفته بدون کیسه پلاستیکی در هر سال
۲. تشکیل کارگروه روز بدون کیسه پلاستیکی در منطقه با حضور اداره محیط زیست و توسعه پایدار، اداره آموزش شهروندی، اداره سلامت و اداره بازیافت و نظارت بر عدم استفاده از کیسه های پلاستیکی و ظروف یکبار مصرف پلاستیکی و پلیمری در سطح همه ساختمانهای منطقه
۳. استفاده از ظرفیت های اجتماعی در مناطق مانند کانون های محیط زیست محلات، مساجد، مدارس، سرای محلات و ...
۴. برگزاری جشنواره ها و ویژه برنامه های آموزشی با محوریت موضوع مذکور در سطح میادین میوه و تره بار، فروشگاههای شهروند و بوستانهای مناطق ۲۲ گانه

۵. آموزش چهره به چهره با موضوع مذکور در سطح میادین میوه و تره بار، بوستانها و فروشگاههای شهروند
۶. برگزاری کارگاههای آموزشی در سطح خانه های محیط زیست، خانه های سلامت و سراهای محلات با محتوای آشنایی با مخاطرات استفاده از کیسه ها و ظروف پلاستیکی در حوزه سلامت و محیط زیست و ضرورت جایگزینی آن با کیسه ها و ظروف گیاهی، پارچه ای و کاغذی
۷. توزیع کیسه های زیست تجزیه پذیر در بوستانها و مبادی ورودی کوهستانها
۸. اطلاع رسانی و فرهنگسازی با نصب پوستر و بنر مربوط به هر سال با استفاده از حداکثر ظرفیت منطقه
۹. اجرای ویژه برنامه های فرهنگی-آموزشی در میادین تره بار اصلی و فروشگاه های زنجیره ای
۱۰. تولید محتوای آموزشی-فرهنگی با مفهوم مدیریت مصرف و نمایش آن در مکان های عمومی

**عمده برنامه های آموزشی-فرهنگی با مشارکت مناطق ۲۲ گانه شهرداری تهران در
سالهای اخیر به مناسبت روز بدون کیسه پلاستیکی**

کمپین فرهنگی شهر تازه سال ۱۳۹۵

اجرای تبلیغات محیطی گسترده در سطح تهران به عنوان
پروژه مشترک با سازمان زیباسازی و با مشارکت همه
سازمانهای موثر در حوزه محیط زیست

عدم استفاده از کیسه های
پلاستیکی و اصلاح الگوی
مصرف جهت کاهش پسماند

اختصاص ۱۰ درصد از
طرحهای گرافیکی کمپین
شهر تازه به :

- عدم استفاده از کیسه های پلاستیکی
- اصلاح الگوی مصرف برای کاهش تولید پسماند

پلاستیک قاتل طبیعت

مدت زمان تجزیه پلاستیک بیش از ۳۰۰ سال است

غرق در مصرف نشویم

زمان تجزیه پلاستیک
بیش از ۳۰۰ سال است

پلاستیک، دشمن طبیعت

پلاستیک، قاتل طبیعت

تهیه موشن گرافیک از طرحهای اکران شده در کمپین شهرتازه و انتشار آنها در شبکه های اجتماعی جهت فرهنگ سازی

تصویرسازی و تهیه اینفوگرافیک

طرح نانوایی دوستدار محیط زیست

با توجه به مصوبه شورای اسلامی شهر تهران (مورخ ۱۳۸۸/۰۲/۲۰) مبنی بر الزام کاهش استفاده از کیسه ها و ظروف پلاستیکی لزوم مدیریت مصرف کیسه های پلاستیکی و در راستای روز ۲۱ تیر ماه (روز بدون کیسه های پلاستیکی) با تأکید بر مدیریت نحوه استفاده از کیسه های پلاستیکی در نانوایی ها و مذاکرات انجام شده در خصوص لزوم فرهنگ سازی مصرف پلاستیک کمتر و جایگزینی کیسه های پارچه ای هنگام خرید نان، طرح نانوایی دوستدار محیط زیست در شهر تهران اجرا شده است.

نانوایی دوستدار محیط زیست

مشترکان گرامی انتخاب باثبات

سلامت با بیماری

با انتخاب کیسه پارچه ای و نه به کیسه پلاستیکی برای حمل نان سلامت را برای خود، خانواده و محیط زیست به ارمغان آورید

نانوایی دوستدار محیط زیست

حرارت نان داغ در کیسه پلاستیکی باعث:

- افزایش رطوبت و کپک زدن نان می شود.
- ایجاد ترکیبات شیمیایی و ورود آن به بدن انسان و بروز بیماری های خطرناک می شود.

نانوایی دوستدار محیط زیست

حرارت نان داغ در کیسه پلاستیکی باعث:

- افزایش رطوبت و کپک زدن نان می شود.
- ایجاد ترکیبات شیمیایی و ورود آن به بدن انسان و بروز بیماری های خطرناک می شود.

نانوایی دوستدار محیط زیست

شهروند گرامی:

قرار دادن نان داغ در کیسه پلاستیکی باعث آزاد شدن ترکیبات خطرناک، ایجاد بیماری و در درازمدت منجر به سرطان می شود.

اهداف

- آگاهسازی شهروندان از مخاطرات استفاده از کیسه های پلاستیکی
- نهادینه ساختن الگوهای فرهنگی در زمینه کاهش استفاده از کیسه های پلاستیکی
- معرفی جایگزین مناسب برای اشاعه آن در سطح شهر تهران

طرح نانوایی دوستدار محیط زیست

حرارت نان داغ در کیسه پلاستیکی باعث:

- افزایش رطوبت و کپک زدن نان می شود.
- ایجاد ترکیبات شیمیایی و ورود آن به بدن انسان
- و بروز بیماری های خطرناک می شود.

شهر تازه

طرح نانوایی دوستدار محیط زیست

طرح نانوایی دوستدار محیط زیست

اهم اقدامات سال های اخیر در خصوص " الزام شهرداری تهران به تغییر الگوی مصرف پلاستیک "

تولید بیش از ۲۰۰۰۰۰ عدد سفره های نان پارچه ای و توزیع در نانوائی ها، سرای محلات و بوستان ها جهت جایگزینی با کیسه های پلاستیکی

فرهنگ سازی مستمر از طریق کانون محیط زیست محلات جهت کاهش استفاده از کیسه های پلاستیکی و استفاده از کیسه های پارچه ای

شناسایی و معرفی خیرین و کارآفرینان به فروشگاه شهروند و میادین میوه و تره بار جهت ایجاد کانتر و توزیع کیسه های پارچه ای و سفره های پارچه ای

تولید و پخش تیزر تبلیغاتی و کلیپ در جهت استفاده از کیسه های پارچه ای و عدم استفاده از کیسه های پلاستیکی

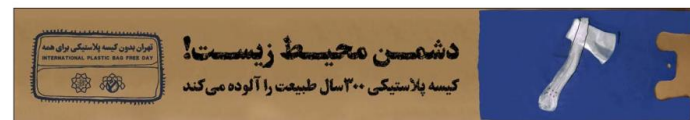
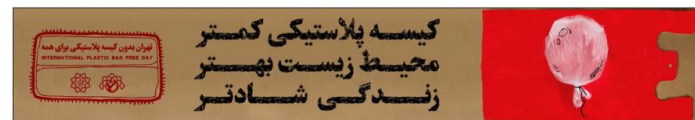
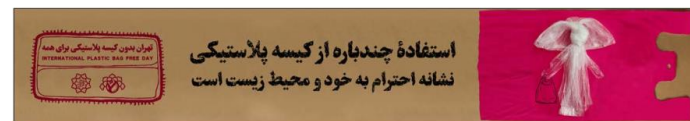
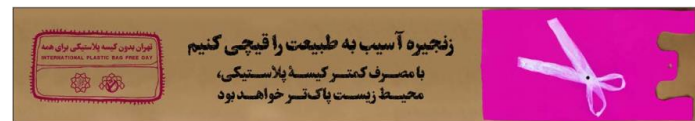
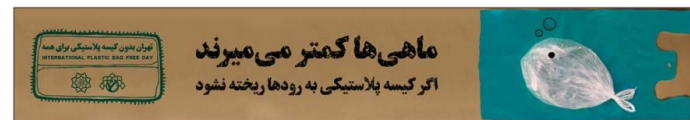
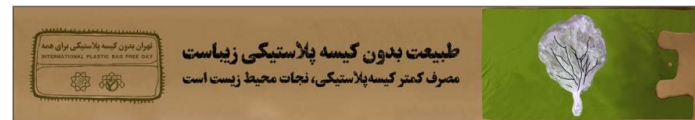
در نظر گرفتن برنامه های ویژه مناسبی در سطح در رابطه با آلودگی های ناشی از استفاده از پلاستیک و جایگزین های آن

اجرای برنامه های آموزشی در مناطق ۲۲ گانه با مشارکت سازمان های متولی در شهرداری، کانون های محیط زیست و سمن ها

تبلیغات محیطی با مشارکت سازمان زیباسازی شهر تهران ویژه اکران طرح‌های تهران بدون کیسه پلاستیکی

طرح‌های منتخب

تبلیغات محیطی با مشارکت سازمان زیباسازی شهر تهران ویژه اکران طرح‌های تهران بدون کیسه پلاستیکی

نمونه‌هایی از اکران طرح‌های منتخب در پرتابل‌های شهری

خیابان سیمین حقیق به غرب خیابان امیرکبیر

خیابان سعید جنوبی به شمال خیابان پانزده

خیابان سیمین حقیق به غرب خیابان پانزده

خیابان ستارخان حقیق به غرب خیابان پانزده

میدان سعید جنوبی به شمال خیابان مطهری

میدان امیرکبیر به شرق خیابان امیرکبیر به خیابان پانزده

خیابان انقلاب حقیق به غرب خیابان سعید جنوبی

میدان سعید جنوبی به شمال خیابان پانزده

خیابان امیرکبیر به شرق خیابان پانزده

خیابان سعید جنوبی به شرق خیابان امیرکبیر

خیابان سعید جنوبی به شرق خیابان امیرکبیر

تبلیغات محیطی با مشارکت سازمان زیباسازی شهر تهران ویژه اکران طرح‌های تهران بدون کیسه پلاستیکی

نمونه‌هایی از اکران طرح‌های منتخب در عرشه پل‌ها

قوبادیه اشکسان - ابتدای سردر جنگل - غربی

اگران نیاپش رویوی اداره مالیات غرب تهران - غربی

بافقی نرسیده به خروجی همت مقابل مسجد جامع - جنوبی

بزرگراه همدانی بعد از تونل پل سواره پنجم - شرقی

اگران بافقی قبل از خیابان دماوند - جنوبی

بزرگراه حکیم نبش خیابان سازمان برنامه - غربی

اگران نواب میدان حق شناس (۹ دی) - جنوبی

امام علی (ع) پل سواره رو همت - جنوبی

توزیع کیسه های پارچه ای در میادین میوه و تره بار، فروشگاههای شهروند و نانواییهای سطح مناطق

استقرار غرفه
سبز جهت
آموزش چهره
به چهره و
توزیع کیسه
پارچه ای و
پاکت های
رایگان در
فروشگاه های
شهروند و
میادین میوه و
تره بار

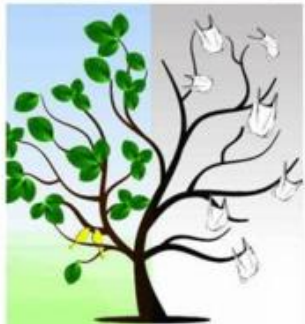
استقرار غرفه
سبز جهت
آموزش چهره
به چهره و
توزیع کیسه
پارچه ای و
پاکت های
رایگان در
فروشگاه های
شهروند و
میادین میوه و
تره بار

آموزش چهره به چهره در خصوص مضرات استفاده از کیسه های پلاستیکی

به کیسه های پلاستیکی نه بگویم

توزیع کیسه پارچه ای در نانوائی ها و تقدیر از نانوائی های دوستدار محیط زیست

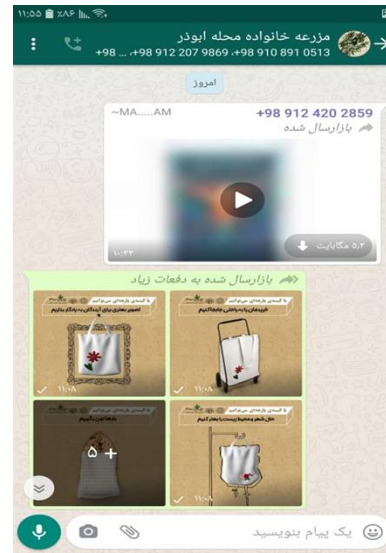
انتشار مفاهیم و محتوای آموزشی در شبکه های مجازی

منطقه ۱۹

منطقه ۱

منطقه ۱۵

منطقه ۲۰

برگزاری وینارهای آموزشی

منطقه ۷

منطقه ۱

گفتگوی زنده اینستاگرام

دکتر شینا انصاری
مدیر کل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران

LIVE

مهندس پریناز خسروی
عضو کمیته زنان در انجمن مدیریت پروژه ایران

LIVE

wipmi @

تجربه زیسته

زمان: چهارشنبه ۸ تیر ماه ۱۴۰۱ ساعت ۲۱:۰۰

in @ wipmi

منطقه ۲۱

طرحهای خلاقانه مناطق

تهیه ساک خرید با استفاده از بنرهای مستعمل (منطقه ۹)

استقرار دستگاه دانش بنیان «مهربانی»
برای دریافت بطری های پلاستیکی و ارائه آب و غذای گربه
در چند نقطه از شهر تهران از جمله پارک ها و میادین

استقرار دستگاه های RVM در مناطق

- به منظور ارتقای سطح مشارکت شهروندان در امر تفکیک زباله از مبدأ، با استفاده از تکنولوژی روز و با مشارکت UNDP تعدادی دستگاه دریافت خودکار بطری های نوشیدنی (RVM) انواع نوشیدنی های شیشه ای، پلاستیکی و قوطی های فلزی به دستگاه داده شده و در ازای آن مبلغی برای شهروندان در نظر گرفته می شود.

دستگاه های RVM نصب شده در مناطق

منطقه	تعداد	تاریخ نصب دستگاه	محل استقرار	توضیحات
۲۲	۳	۱۴۰۰/۷/۲۰	شهرک گلستان، ساختمان امام علی	
		۱۴۰۰/۷/۲۰	دانشگاه علامه طباطبایی	
		۱۴۰۰/۷/۲۰	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۲۲	
۸	۱	۱۴۰۱/۲/۱۹	ضلع شمال استادبوم آزادی، به سمت ورودی غربی، پژوهشگاه صنعت نفت	
		۱۴۰۱/۲/۱۹	بزرگراه حکیم، بلوار پژوهش، دانشکده کشاورزی	
۶	۲	۱۴۰۰/۷/۲۱	میدان میوه وتره بار پروین	
		۱۴۰۰/۷/۲۸	پس انداز کتاب منطقه ۶	
۷	۱	۱۴۰۰/۷/۲۸	ساختمان شماره ۱ شهرداری منطقه ۶	
		۱۴۰۰/۸/۹	بازار میوه تره بار علی اکبری	
۳	۱	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	میدان اختیاریه، خیابان لطیفی، خیابان معماری، پلاک ۲۶، ساختمان پسماند مارکت شهرداری منطقه ۳	
		۱۴۰۰/۱۲/۱۳	خیابان سازمان آب، تره بار صادقیه	
۵	۱	۱۴۰۱/۰۳/۱۵	خیابان آیت اله کاشانی - ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۵	
		۱۴۰۱/۰۳/۲۴	بلوار دریا خیابان مطهری میدان میوه و تره بار دریا	
۲	۱	۱۴۰۱/۰۳/۲۴	میدان سلمان هراتی - میدان میوه و تره بار هراتی	
		۱۴۰۰/۱۲/۱۳	سردار جنگل، تره بار سردار جنگل	
۱	۲	۱۴۰۰/۱۲/۱۴	چمران، چهارراه پارک وی، بلوار دانشجو، تره بار ولنجک	
		۱۴۰۰/۱۲/۱۴	بازار میوه و تره بار لواسانی	
۴	۱	۱۴۰۰/۱۲/۱۶	قنات کوثر، ۳۵ متری استقلال، تره بار توحید	
		۱۴۰۰/۱۲/۲۰	میدان میوه و تره بار معلم	
۲۰	۲	۱۴۰۰/۱۲/۲۱	مجتمع تجاری ری لند	
		۱۴۰۰/۱۲/۲۱	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۲۰	

دستگاه های RVM نصب شده در مناطق

منطقه	تعداد	تاریخ نصب دستگاه	محل استقرار	توضیحات
سازمان مدیریت پسماند	۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۱	ساختمان مرکزی سازمان مدیریت پسماند	
۱۵	۳	۱۴۰۰/۱۲/۲۳	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۱۵	
		۱۴۰۰/۱۲/۲۳	فرهنگسرای خاوران	
		۱۴۰۰/۱۲/۲۳	دانشکده فنی ولیعصر (عج)	
۱۰	۱	۱۴۰۱/۳/۲۴	اتوبان نواب بعد از خیابان محبوب مجاز نرسیده به خیابان صفدری ساختمان معاونت خدمات شهری	
۱۰	۱	۱۴۰۱/۳/۲۴	خیابان قزوین خیابان سبحانی نبش خ جرجانی ساختمان شهرداری ناحیه ۱	
۹	۱	۱۴۰۱/۳/۲۰	خیابان آزادی نبش استاد معین ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۹	
۱۰	۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۴	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۱۰	
۱۴	۲	۱۴۰۰/۱۲/۲۶	خیابان پیروزی ، خیابان کریمشاهیان، کوچه اعتماد سعید	
		۱۴۰۰/۱۲/۲۶	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۱۴	
۱۶	۱	۱۴۰۱/۰۲/۱۹	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۱۶	
۱۷	۱	۱۴۰۱/۰۲/۱۹	ساختمان مرکزی شهرداری منطقه ۱۷	
مجموع	۳۳			

۱۱ عدد دستگاه نارنجی و ۱۰ دستگاه سفید در معاونت برنامه ریزی و توسعه شهری موجود است

راهکارهای پیشنهادی برای مدیریت بهینه مصرف پلاستیک

اعمال سیاستهای و روشهای مدیریتی جهت کاهش مصرف پلاستیک

- دریافت مالیات سبز از مولدان آلودگی با هدف حفاظت از منابع طبیعی
- وضع قوانین بازدارنده و یا جرائم با رویکرد کاهش استفاده از ظروف پلاستیک
- وضع قوانین مالیات با رویکرد کاهش تولید پسماند های ناشی از مواد پلاستیکی
- وضع جرائم در خصوص عدم تفکیک پسماند از مبدأ

جلب مشارکت شهروندان

- کاهش مصرف زباله های پلاستیکی و استفاده از کیف های پارچه ای
- راهبری کمپین های فرهنگی و برگزاری مناسبتهای محیط زیستی
- تفکیک زباله ها از مبدأ
- یادگیری ساخت وسایل کاربردی از وسایل دور ریختنی در زندگی روزمره

نقویت روش های بازیافت و تولید کمپوست

- توسعه سیستم های هضم بی هوازی
- تولید کودهای ارگانیک
- پلتفرم آنلاین برای فروش پسماندهای پلاستیکی به بازیافت کنندگان
- تبدیل پاکت های پلاستیکی به اقلام قابل مصرف مانند کیف و ساک دستی
- تبدیل اقلام غیر قابل تجزیه پلاستیکی به مواد قابل تجزیه

راهکارهای پیشنهادی برای مدیریت بهینه مصرف پلاستیک

اصلاح مفاد مالیات سبز

- با اصلاح مفاد پیشین قانون مالیات سبز، صنایع آلاینده، کارگاهها و اصناف آلاینده‌ای که موظف به پرداخت مالیات به ازای آلودگی تولیدی خود هستند، بخشی از این مالیات می‌بایست به طور مستقیم توسط آن صنعت یا شغل به تولید و تهیه کیسه های پارچه ای، کیسه های چند بار مصرف، سبدها و زنبیل‌های حصیری، چرخ دستی های خرید، اختصاص داده شوند.

مسئولیت اجتماعی کسب و کارها

- صنایع غیر آلاینده (که مشمول مالیات سبز نمی‌شوند)، کسب و کارها و ... می‌توانند بخشی از مسئولیت اجتماعی خود را به تولید و تهیه کیسه های پارچه ای، کیسه های چند بار مصرف، سبدها و زنبیل‌های حصیری، چرخ دستی های خرید، سفره‌های نان و ... اختصاص دهند.

تبلیغات و برقراری سیستم ودیعه (دپوزیت)

- کلیه صنایع، کسب و کارها، بنگاههای اقتصادی، خدماتی، شرکتها می‌بایست تشویق شوند که جهت تبلیغات محصولات، خدمات و فعالیت‌های خود اقدام به درج تبلیغات بر روی کیسه‌های پارچه‌ای، چرخ‌های دستی، پاکت‌های خرید (کاغذی)، سفره‌های نان و ... نمایند.
- سیستم دریافت ودیعه به ازای محصولات دارای ظروف پلاستیکی

با تشکر از توجه شما

اداره کل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران

